

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
GOOD GOVERNANCE FOR SCHOOL ADMINISTRATORS
OF BURAPHA SUKSA SCHOOL GROUP UNDER THE NAKHON PATHOM PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ชลธิชา เฟดิมดี¹

Chonticha Phadermdee

สงวน อินทร์รักษ์²

Sanguan Inrak.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 2) แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ประชากร คือ โรงเรียนในกลุ่มบูรพาศึกษา จำนวน 14 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 1 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เป็นบุคคลภายนอก จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 42 คน โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 6 ด้าน ดังนี้ หลักความเสมอภาค หลักคุณธรรมและจริยธรรม หลักนิติธรรม หลักการรับผิดชอบ และตรวจสอบได้ หลักความเปิดเผยและโปร่งใส และหลักการกระจายอำนาจ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ และหลักการตอบสนอง ตามลำดับ

2) แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีทั้งหมด 16 แนวทาง 8 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักประสิทธิภาพ ด้านหลักประสิทธิผล ด้านหลักการตอบสนอง ด้านหลักการรับผิดชอบและตรวจสอบได้ ด้านหลักความเปิดเผย

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

และปรับปรุงในด้านหลักการมีส่วนร่วม และการพยายามแสวงหานวัตกรรมดีด้านหลักการกระจายอำนาจ และด้าน
หลักคุณธรรมและจริยธรรม

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล

Abstract

This research aims to know 1) the good governance for school administrators of Burapha Suksa school group under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1 2) the guidelines for developing good governance for school administrators of Burapha Suksa school group under the Nakhon Pathom primary educational service area office 1. The population is 14 schools in the Burapha Suksa group. The informants were 1 school administrator, 1 government teacher, and 1 basic education commission who was an outsider, totaling 42 people and using the informant as the unit of analysis. The research instruments are an opinion questionnaire and an interview form. Statistics used in research are frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The results of this research were as follow:

1) The good governance for school administrators of Burapha Suksa school group under the Nakhon Pathom primary educational service area office 1, was at the highest level overall. When considering each aspect, it was found that it is at the highest level in 6 areas by ordering the arithmetic mean values from highest to lowest as follows: Equity, morality and ethics, rule of law, responsibility and accountability, transparency and decentralization. It was at a high level in 4 areas as follows: effectiveness, efficiency, participation and consensus oriented, and responsiveness principles respectively.

2) The Guidelines for developing good governance for school administrators of Burapha Suksa school group under the Nakhon Pathom primary educational service area office 1, it is multi-directional by assigning items with an arithmetic mean value lower than 4.5 in each question to be used to find guidelines for development, it was found that there were a total of 16 guidelines, 8 levels for development. As follows : effectiveness, efficiency, responsiveness, responsibility and accountability, transparency, decentralization and morality and ethics.

Keywords : Good Governance

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันนี้สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และการบริหารงานของรัฐ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ล้วนเป็นผลมาจากอิทธิพลของโลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมถึงกระแสความเป็นประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้เกิดกระแสแนวความคิดใหม่ในการบริหารกิจการบ้านเมือง (Governance) ที่มุ่งเน้นการปรับลดบทบาท และขนาดของภาครัฐลงหรือการปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการทำงาน เปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการบ้านเมืองมากขึ้น โดยหลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญในทุกขั้นตอนของการพัฒนาเป็นการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและเสมอภาค สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความเป็นธรรมอย่างแท้จริง ธรรมาภิบาลจึงเป็นกลไกในการบริหารงานที่จะนำไปสู่สังคมที่มีคุณภาพ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้รัฐต้องมียุทธศาสตร์เป็นเป้าหมายในการพัฒนา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ เพื่อนำประเทศไปสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน จึงมีความจำเป็นที่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนจะต้องนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการ เช่น สถานศึกษาที่เป็นหน่วยงานทางการศึกษาและเป็นผู้ขับเคลื่อนระบบการศึกษาของชาติ มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำนโยบาย จึงต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการการศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษามีคุณภาพ ทำให้เกิดการประหยัดทรัพยากรต่าง ๆ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้นรูปแบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของผู้บริหารในสถานศึกษาทุกระดับ และเป็นหัวใจสำคัญของทุกองค์กร ซึ่งการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลนี้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ สามารถยกระดับและสร้างความน่าเชื่อถือ เพิ่มประสิทธิภาพของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่มีความสุข โปร่งใสและเป็นธรรม

กลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา เป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยการนำหลักการและแนวคิดมาใช้ในการศึกษา เพื่อตอบสนององกลยุทธ์ที่ 5 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเน้นการมีส่วนร่วม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากบุคลากรในสถานศึกษายังไม่ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ทำให้การปฏิบัติงานเกิดปัญหาและอุปสรรคจากสภาพปัญหาข้างต้น หากผู้บริหารสถานศึกษาขาดหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน อาจทำให้การบริหารการศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จ ไม่มีประสิทธิภาพ และส่งผลกระทบต่อคุณภาพของสถานศึกษาได้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อสถานศึกษา มีความจำเป็นต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณตศึกษานครปฐม เขต 1 เพื่อจะนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้พัฒนาหลักสูตรมหาบัณฑิตของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาระบบการทำงานต่อไป

วัตถุประสงค์ (Objective)

1. เพื่อทราบหลักสูตรมหาบัณฑิตของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษานครปฐม เขต 1
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาหลักสูตรมหาบัณฑิตของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษานครปฐม เขต 1

วิธีการวิจัย (Method)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 14 โรงเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) ข้าราชการครู จำนวน 1 คน 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เป็นบุคคลภายนอก จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 42 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิตของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ประกอบด้วย 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ 5) หลักการเปิดเผยและโปร่งใส 6) หลักนิติธรรม 7) หลักความเสมอภาค 8) หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ 9) หลักการกระจายอำนาจ และ 10) หลักคุณธรรมและจริยธรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท ดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice) เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับหลักสูตรมหาบัณฑิตของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษานครปฐม เขต 1 ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรมหาบัณฑิตของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษานครปฐม เขต 1 ตามแนวคิดของ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1. การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและนำผลการศึกษามาสร้างเป็นเครื่องมือภายใต้การดูแลของที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องด้วยเทคนิค IOC (index of item objective congruence) ซึ่งค่าคะแนนของแบบสอบถามความคิดเห็นชุดนี้มีค่าระหว่าง 0.67-1.00

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วมาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ด้วยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนพระปฐมเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 จำนวน 10 โรงเรียน รวม 30 ฉบับ

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้เกณฑ์มากกว่า 0.7 ซึ่งได้ค่าเชื่อมั่น 0.976

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2. การสร้างแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรมหาบัณฑิตของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 โดยผู้วิจัยได้พิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตต่ำกว่า 4.5 ในแต่ละด้านมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระตรวจสอบและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และนำไปสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 1 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เป็นบุคคลภายนอก จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์หลักสูตรมหาบัณฑิตของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย (Results)

การวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

ในการวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็น แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสต์ (Best) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดตารางที่ 1

(n = 42)

ด้าน	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	หลักประสิทธิภาพ	4.44	0.49	มาก
2	หลักประสิทธิผล	4.45	0.48	มาก
3	หลักการตอบสนอง	4.32	0.62	มาก
4	หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้	4.52	0.45	มากที่สุด
5	หลักความเปิดเผยและโปร่งใส	4.51	0.46	มากที่สุด
6	หลักนิติธรรม	4.57	0.43	มากที่สุด
7	หลักความเสมอภาค	4.72	0.37	มากที่สุด
8	หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ	4.44	0.63	มาก
9	หลักการกระจายอำนาจ	4.50	0.58	มากที่สุด
10	หลักคุณธรรมและจริยธรรม	4.65	0.45	มากที่สุด
รวม		4.51	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$, S.D.= 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 6 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ หลักความเสมอภาค ($\bar{x} = 4.72$, S.D.= 0.37), หลักคุณธรรมและจริยธรรม

($\bar{x}$ = 4.65, S.D. = 0.45), หลักนิติธรรม ($\bar{x}$ = 4.57, S.D. = 0.43), หลักการรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถตรวจสอบได้ ($\bar{x}$ = 4.52, S.D. = 0.45), หลักความเปิดเผยและโปร่งใส ($\bar{x}$ = 4.51, S.D. = 0.46), หลักการกระจายอำนาจ ($\bar{x}$ = 4.50, S.D. = 0.58) ตามลำดับ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ หลักประสิทธิภาพ ($\bar{x}$ = 4.45, S.D. = 0.48), หลักประสิทธิภาพ ($\bar{x}$ = 4.44, S.D. = 0.49), หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ ($\bar{x}$ = 4.44, S.D. = 0.63) และหลักการตอบสนอง ($\bar{x}$ = 4.32, S.D. = 0.62) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวมเท่ากับ 0.44 มีการกระจายข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

จากการพิจารณาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยกว่า 4.5 ในแต่ละด้าน โดยผู้วิจัยนำมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ พบว่า

1. ด้านหลักประสิทธิภาพ ได้แก่

1.1 ผู้บริหารมีการดำเนินงานที่ลดขั้นตอน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการ ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการวางแผนการดำเนินงานทุกครั้ง มีการพัฒนาวิธีการทำงานที่มีความสะดวก รวดเร็ว ตัดขั้นตอนการดำเนินงานที่ไม่จำเป็น มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อหาจุดแก้ไขและปรับปรุง เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานควรร่วมกันประเมินผล เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาในการทำงาน

1.2 ผู้บริหารมีการยกเลิกภารกิจที่ล้าสมัยและไม่มีความจำเป็นของการดำเนินงาน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา หากพบว่ามีภารกิจใดที่ไม่มีความจำเป็น ควรยกเลิกหรืออาจนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินงาน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย

2. ด้านหลักประสิทธิผล ได้แก่

2.1 ผู้บริหารมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีผลการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง ดังนี้ ผู้บริหารควรวางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ควรมีการสำรวจความต้องการของผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง แล้วทำความเข้าใจถึงความต้องการให้ชัดเจน อาจจะใช้ช่องทางทางการรับฟังความคิดเห็น เช่น การรับความคิดเห็นในช่องทางออนไลน์ผ่านเว็บไซต์หรือเพจ Facebook ของโรงเรียน เป็นต้น เพื่อนำมาวางแผนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและตอบสนองต่อความต้องการ

2.2 ผู้บริหารมีการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษา เพื่อนำผลไปวางแผนและเตรียมความพร้อมในการรับมือ มีการจัดทำแผนการจัดการความเสี่ยงภายในสถานศึกษา

3. ด้านหลักการตอบสนอง ได้แก่

3.1 ผู้บริหารสามารถดำเนินงานตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียครอบคลุมทุกกลุ่มงาน ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการสำรวจความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ครอบคลุมทุกกลุ่มงาน โดยอาจจะเปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์โรงเรียน เพจ Facebook โรงเรียน เพื่อนำข้อมูลมาประกอบในการกำหนดแผนกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงาน

3.2 ผู้บริหารมีกระบวนการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ สามารถดำเนินการให้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการวางแผนกระบวนการปฏิบัติงาน มีแผนปฏิบัติการที่ครอบคลุมการดำเนินงานพร้อมกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน และระหว่างกระบวนการปฏิบัติงานควรมีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

3.3 ผู้บริหารสร้างความเชื่อมั่นให้ทุกฝ่ายไว้วางใจ รวมถึงการตอบสนองต่อความคาดหวังและความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการประชาสัมพันธ์งานต่าง ๆ ของโรงเรียนในทุกช่องทาง เพื่อให้ทุกคนสามารถรับรู้การทำงานได้อย่างเปิดเผย มีการกำหนดกลยุทธ์ที่ตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ รวมทั้งมีการปรับปรุงการให้บริการประชาชนเพื่อสร้างความพึงพอใจ

3.4 ผู้บริหารมีการจัดช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เพียงพอครอบคลุมทุกกลุ่มงานอย่างทั่วถึง ดังนี้ ผู้บริหารควรมีช่องทางรับฟังความคิดเห็นความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น การประชุมผู้ปกครอง การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา เว็บไซต์โรงเรียน เพจ Facebook โรงเรียน สมุดรับความคิดเห็น เป็นต้น แล้วรวบรวมข้อมูลมาใช้ในการดำเนินงาน การวางแผนกลยุทธ์

4. ด้านหลักการรับผิชอบและตรวจสอบได้ ได้แก่

4.1 ผู้บริหารมีระบบการเตรียมความพร้อมในการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหา ผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการและขั้นตอนการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการดำเนินงาน ประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาและผลกระทบ สร้างแนวทางการปฏิบัติงาน และควรกำหนดมาตรการพร้อมแนวทางปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุต่าง ๆ มีการจัดทำแผนเผชิญเหตุ

5. ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส ได้แก่

5.1 ผู้บริหารมีการวางระบบ เพื่อให้ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าถึงข้อมูล ตรวจสอบผลการดำเนินการของสถานศึกษาได้ ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน โดยอำนวยความสะดวกให้เข้าถึงได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ เช่น เพจประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ ติดป้ายหน้าโรงเรียน เป็นต้น และผู้บริหารควรมีการชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่สามารถเปิดเผยได้ให้ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถเข้าถึงข้อมูล ตรวจสอบผลการดำเนินงานได้ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน

6. ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ ได้แก่

6.1 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและแนวทางที่สำคัญในการดำเนินงานของสถานศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารควรจัดช่องทางรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เช่น facebook โรงเรียน เว็บไซต์ การประชุมผู้ปกครอง เป็นต้น เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ

6.2 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การดำเนินงาน และร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงานในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษา ตั้งแต่การวางแผน การตัดสินใจต่าง ๆ การดำเนินงาน การแก้ไขปัญหา เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม

6.3 ผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกต่อกระบวนการบริหารและการดำเนินงานของสถานศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารควรเปิดใจและยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคคลอื่น ๆ เพื่อนำข้อคิดเห็นมาเป็นแนวทางวางแผนกลยุทธ์ในการบริหารและดำเนินงาน

6.4 เมื่อเกิดข้อโต้แย้งซึ่งเป็นประเด็นสำคัญ ผู้บริหารจะใช้กระบวนการยุติข้อขัดแย้งโดยใช้หลักฉันทามติ ดังนี้ ผู้บริหารควรใช้หลักฉันทามติที่มีความเป็นกลางในการยุติประเด็นโต้แย้งต่าง ๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายยอมรับในผลการตัดสินใจและยังสามารถทำงานร่วมกันได้จนเสร็จสิ้นกระบวนการดำเนินงาน

7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ ได้แก่

7.1 กระบวนการบริหารของผู้บริหาร มีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคส่วนอื่นในสังคม ดังนี้ ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมและประสานความร่วมมือกับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น การจัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น การร่วมเป็นคณะดำเนินงานในกิจกรรมของสถานศึกษา เป็นต้น และผู้บริหารควรร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อดำเนินงานโครงการต่างๆ เช่น โครงการสถานศึกษาสีขาวร่วมกับชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล การดูแลความปลอดภัยของโรงเรียนประสานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองของชุมชน สถานีตำรวจในพื้นที่ เป็นต้น

8. ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่

8.1 ผู้บริหารจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูและบุคลากรทุกฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูและบุคลากร อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เช่น โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาจริยธรรมครู การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นต้น

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย (Conclusion and Discussion)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ หลักความเสมอภาค หลักคุณธรรมและจริยธรรม หลักนิติธรรม หลักการรับผิดชอบต่อสังคมและตรวจสอบได้ หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักการกระจายอำนาจ และอยู่ในระดับมาก ได้แก่ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ และหลักการตอบสนอง ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เรียงลำดับรายด้าน ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านหลักประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) ผู้บริหารควรมีการวางแผนการดำเนินงานทุกครั้ง มีการพัฒนาวิธีการทำงานที่มีความสะดวก รวดเร็ว ตัดขั้นตอนการดำเนินงานที่ไม่จำเป็น มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อหาจุดแก้ไขและปรับปรุง เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานควรร่วมกันประเมินผล เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาในการทำงาน และ 2) ผู้บริหารควรมีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา หากพบว่ามีภารกิจใดที่ไม่มีความจำเป็น ควรยกเลิกหรืออาจนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินงาน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย

2.2 ด้านหลักประสิทธิผล ได้แก่ 1) ผู้บริหารควรวางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ควรมีการสำรวจความต้องการของผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง แล้วทำความเข้าใจถึงความต้องการให้ชัดเจน อาจจะจัดช่องทางการรับฟังความคิดเห็น เช่น การรับความคิดเห็นในช่องทางออนไลน์ผ่านเว็บไซต์หรือเพจ Facebook ของโรงเรียน เป็นต้น เพื่อนำมาวางแผนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและตอบสนองต่อความต้องการ และ 2) ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษา เพื่อนำผลไปวางแผนและเตรียมความพร้อมในการรับมือ มีการจัดทำแผนการจัดการความเสี่ยงภายในสถานศึกษา

2.3 ด้านหลักการตอบสนอง ได้แก่ 1) ผู้บริหารควรมีการสำรวจความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ครอบคลุมทุกกลุ่มงาน โดยอาจจะเปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์โรงเรียน เพจ Facebook โรงเรียน เพื่อนำข้อมูลมาประกอบในการกำหนดแผนกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงาน 2) ผู้บริหารควรมีการวางแผนกระบวนการปฏิบัติงาน มีแผนปฏิบัติการที่ครอบคลุมการดำเนินงานพร้อมกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน และระหว่างกระบวนการปฏิบัติงานควรมีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 3) ผู้บริหารควรมีการประชาสัมพันธ์งานต่าง ๆ ของโรงเรียนในทุกช่องทาง เพื่อให้ทุกคนสามารถรับรู้การทำงานได้อย่างเปิดเผย มีการกำหนดกลยุทธ์ที่ตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ รวมทั้งมีการปรับปรุงการให้บริการประชาชนเพื่อสร้างความพึงพอใจ และ 4) ผู้บริหารควรมีช่องทางรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น

การประชุมผู้ปกครอง การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา เว็บไซต์โรงเรียน เพจ Facebook โรงเรียน สมุด
รับความคิดเห็น เป็นต้น แล้วรวบรวมข้อมูลมาใช้ในการดำเนินงาน การวางแผนกลยุทธ์

2.4 ด้านหลักการรับผิดชอบและตรวจสอบได้ ได้แก่ 1) ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์ปัญหาที่อาจจะ
เกิดขึ้นในการดำเนินงาน ประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาและผลกระทบ สร้างแนวทางการปฏิบัติงาน และ
ควรกำหนดมาตรการพร้อมแนวทางปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุต่าง ๆ มีการจัดทำแผนเผชิญเหตุ

2.5 ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส ได้แก่ 1) ผู้บริหารควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของ
โรงเรียน โดยอำนวยความสะดวกให้เข้าถึงได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ เช่น เพจประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ ติดป้าย
หน้าโรงเรียน เป็นต้น และผู้บริหารควรมีการชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่สามารถ
เปิดเผยได้ให้ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถเข้าถึงข้อมูล ตรวจสอบผลการดำเนินงานได้ เพื่อสร้าง
ความเข้าใจที่ตรงกัน

2.6 ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ ได้แก่ 1) ผู้บริหารควรจัดช่องทางรับ
ฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ
2) ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษา ตั้งแต่
การวางแผน การตัดสินใจต่าง ๆ การดำเนินงาน การแก้ไขปัญหา เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มี
ประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม 3) ผู้บริหารควรเปิดใจและยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
จากบุคคลอื่น ๆ เพื่อนำข้อคิดเห็นมาเป็นแนวทางวางแผนกลยุทธ์ในการบริหารและดำเนินงาน และ
4) ผู้บริหารควรใช้หลักฉันทามติที่มีความเป็นกลางในการยุติประเด็นโต้แย้งต่าง ๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายยอมรับใน
ผลการตัดสินใจและยังสามารถทำงานร่วมกันได้จนเสร็จสิ้นกระบวนการดำเนินงาน

2.7 ด้านหลักการกระจายอำนาจ ได้แก่ 1) ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมและประสานความร่วมมือกับ
ชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษา
เช่น การจัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น การร่วมเป็นคณะดำเนินงานในกิจกรรมของสถานศึกษา เป็นต้น
และผู้บริหารควรร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อดำเนินงานโครงการต่างๆ เช่น โครงการสถานศึกษาสีขาว
ร่วมกับชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล การดูแลความปลอดภัยของโรงเรียนประสานกับเจ้าหน้าที่
ฝ่ายปกครองของชุมชน สถานีตำรวจในพื้นที่ เป็นต้น

2.8 ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ 1) ผู้บริหารควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมแก่ครูและบุคลากร อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เช่น โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนา
จริยธรรมครู การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นต้น

การอภิปรายผล

จากข้อค้นพบของการวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษาฯ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยนำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย
ที่ตั้งไว้ว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษาฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษามีการตระหนักถึงความสำคัญของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารดำเนินงานตามหลักคุณธรรม จริยธรรม ส่งผลให้ครูเกิดแรงจูงใจในการทำงาน ทำให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ ดำเนินการได้สำเร็จลุล่วง ทั้งยังมีการดำเนินงานร่วมกันกับผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ อีกทั้งยังมีการจัดทำแผนปฏิบัติการที่มุ่งเน้นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้ผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษานำไปใช้ในการปฏิบัติงาน และได้มีการผลักดันในการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาเข้ามาสอดแทรกในรายวิชาเพิ่มเติมของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการดำเนินการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานในสถานศึกษาทั้งจากภายนอกและภายในสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารงานมีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ จึงทำให้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลวิจัยของ นิตยา คงเกษม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพระบางเจ้าพระยา เมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณมศึกษานครปฐม เขต 1 รายด้าน พบว่า

1.1 ด้านหลักประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม มีการนิเทศติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานต่าง ๆ พร้อมลดภาระงานที่ไม่จำเป็น ทำให้การบริหารงานเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ กมลพรรณ พิงดัว ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ด้านหลักประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านหลักประสิทธิผล ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีที่มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา และมีการพัฒนาการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับครองทิพย์ ดิลกโสภณ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านหลักการตอบสนอง ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ สามารถดำเนินงานให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดและตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการครอบคลุมทุกกลุ่มงาน และมีการเปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งธนา สุภาพรม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาล

ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักการตอบสนองอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านหลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน มีกระบวนการบริหารงานที่เป็นระบบ สามารถรายงานผลการดำเนินงานได้ตามระยะเวลา และมีการเตรียมความพร้อมรับมือหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อัญชลี โลเชียงสาย ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมากที่สุด

1.5 ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและข้อมูลที่เชื่อถือได้ต่อบุคคลทั่วไปให้รับทราบ และมีกระบวนการตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ นิตยา คงเกษม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพระบางเจ้าพระยา เมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า แนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมากที่สุด

1.6 ด้านหลักนิติธรรม ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีการนำกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงาน โดยมีการบังคับใช้อย่างเสมอภาค ยุติธรรม พร้อมคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของทุกฝ่าย และผู้บริหารมีการตระหนักรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับพินิจนันท์ ชลเทพ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.7 ด้านหลักความเสมอภาค พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานที่ยึดหลักความเสมอภาค ความยุติธรรม มีการปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมโดยไม่มีการแบ่งแยก ซึ่งสอดคล้องกับ อภิชาติ จุลพันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 และ เขต 2 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักความเสมอภาค อยู่ในระดับมากที่สุด

1.8 ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ พบว่า อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษา และผู้บริหารมีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อกระบวนการบริหารและการดำเนินงานต่าง ๆ และมีกระบวนการยุติข้อขัดแย้งโดยใช้หลักฉันทามติ ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งทิวา กมล ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติอยู่ในระดับมาก

1.9 ด้านหลักการกระจายอำนาจ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีการจัดโครงสร้างการปฏิบัติงานของครูภายในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม มีกระบวนการมอบอำนาจและมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจให้กับฝ่ายต่าง ๆ ตามความรู้และความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับ จีรนาถ ภูริเศวตกำจร ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการกระจายอำนาจอยู่ในระดับมากที่สุด

1.10 ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบในหน้าที่อย่างมีคุณธรรม และมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ กมลพรรณ พึ่งดวง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีพหุแนวทาง โดยแยกเป็นรายด้านพบว่า

2.1 ด้านหลักประสิทธิภาพ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรมีการวางแผนการดำเนินงานทุกครั้ง มีการพัฒนาวิธีการทำงานที่มีความสะดวก รวดเร็ว ตัดขั้นตอนการดำเนินงานที่ไม่จำเป็น มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อหาจุดแก้ไขและปรับปรุง เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานควรร่วมกันประเมินผล เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาในการทำงาน และ 2) ผู้บริหารมีการยกเลิกภารกิจที่ล้าสมัยและไม่มีความจำเป็นของการดำเนินงาน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา หากพบว่ามีภารกิจใดที่ไม่มีความจำเป็น ควรยกเลิกหรืออาจนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินงาน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับ พัสชนรินทร์ ทิพย์จันทร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษามูลนิธิ พบว่า ผู้บริหารควรวิเคราะห์ภารกิจขององค์กร ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานเพื่อลดภาระงานครู และเพิ่มคุณภาพนักเรียน

2.2 ด้านหลักประสิทธิผล มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรวางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ควรมีการสำรวจความต้องการของผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง แล้วทำความเข้าใจถึงความต้องการให้ชัดเจน อาจจะจัดช่องทางการรับฟังความคิดเห็น เช่น การรับความคิดเห็นในช่องทางออนไลน์ผ่านเว็บไซต์หรือเพจ Facebook ของโรงเรียน เป็นต้น เพื่อนำมาวางแผนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและตอบสนองต่อความต้องการ และ 2) ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในสถานศึกษา เพื่อนำผลไปวางแผนและเตรียมความพร้อมในการรับมือ มีการจัดทำแผนการจัดการความเสี่ยงภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ พัสชนรินทร์ ทิพย์จันทร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้

หลักธรรมาภิบาลในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบ้านใหม่ พบว่า ผู้บริหารควรทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อหาจุดแข็งและจุดด้อย วางแผนการพัฒนาแผนปฏิบัติการประจำปี จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน ควรติดตามและประเมินผลการใช้แผนการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และนำผลการประเมินไปปรับปรุงในปีถัดไป

2.3 ด้านหลักการตอบสนอง มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรมีการสำรวจความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ครอบคลุมทุกกลุ่มงาน โดยอาจจะเปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์โรงเรียน เพจ Facebook โรงเรียน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบในการกำหนดแผนกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงาน 2) ผู้บริหารควรมีการวางแผนกระบวนการปฏิบัติงาน มีแผนปฏิบัติการที่ครอบคลุมการดำเนินงานพร้อมกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน และระหว่างกระบวนการปฏิบัติงานควรมีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 3) ผู้บริหารควรมีการประชาสัมพันธ์งานต่าง ๆ ของโรงเรียนในทุกช่องทาง เพื่อให้ทุกคนสามารถรับรู้การทำงานได้อย่างเปิดเผย มีการกำหนดกลยุทธ์ที่ตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ รวมทั้งมีการปรับปรุงการให้บริการประชาชนเพื่อสร้างความพึงพอใจ และ 4) ผู้บริหารควรมีช่องทางรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น การประชุมผู้ปกครอง การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา เว็บไซต์โรงเรียน เพจ Facebook โรงเรียน สมุดรับความคิดเห็น เป็นต้น แล้วรวบรวมข้อมูลมาใช้ในการดำเนินงาน การวางแผนกลยุทธ์ ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งธนา สุภาพรม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า ผู้บริหารควรประชาสัมพันธ์งานผ่านทางเว็บไซต์หรือช่องทางอื่น ๆ เช่น Facebook Twitter Instagram เพื่อตอบสนองความต้องการของครู นักเรียน และผู้ปกครอง

2.4 ด้านหลักการรับผิดชอบและตรวจสอบ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการดำเนินงาน ประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาและผลกระทบ สร้างแนวทางการปฏิบัติงาน และควรกำหนดมาตรการพร้อมแนวทางปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุต่าง ๆ มีการจัดทำแผนเผชิญเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับ นิติยา คงเกษม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพระบางเจ้าพระยา เมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบตามแนวทางที่กำหนดไว้ของสถานศึกษา มีการรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ เพื่อสร้างความมั่นใจแก่สาธารณชน

2.5 ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน โดยอำนวยความสะดวกให้เข้าถึงได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ เช่น เพจประชาสัมพันธ์ เป็นต้น และผู้บริหารควรมีการชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่สามารถเปิดเผยได้ให้ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถเข้าถึงข้อมูล ตรวจสอบผลการดำเนินงานได้ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ซึ่งสอดคล้องกับ อภิเชษฐ์ อยู่เทศ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา

พระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ผู้บริหารควรเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข่าวสารของหน่วยงานแก่บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน

2.6 ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรจัดช่องทางรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ 2) ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษา ตั้งแต่การวางแผน การตัดสินใจต่าง ๆ การดำเนินงาน การแก้ไขปัญหา เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม 3) ผู้บริหารควรเปิดใจและยอมรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากบุคคลอื่น ๆ เพื่อนำข้อคิดเห็นมาเป็นแนวทางวางแผนกลยุทธ์ในการบริหาร และดำเนินงาน และ 4) ผู้บริหารควรใช้หลักฉันทามติที่มีความเป็นกลางในการยุติประเด็นโต้แย้งต่าง ๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายยอมรับในผลการตัดสินใจและยังสามารถทำงานร่วมกันได้จนเสร็จสิ้นกระบวนการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับ นลัทพร สอนคัมภ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่กุ-มหาวัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่า ผู้บริหารควรมีการสื่อสารกับผู้ปกครองและชุมชน มีการเชิญชวนผู้ปกครองและชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา สร้างภาคีเครือข่ายในชุมชนและดำเนินงานร่วมกัน

2.7 ด้านหลักการกระจายอำนาจ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมและประสานความร่วมมือกับชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น การจัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น การร่วมเป็นคณะดำเนินงานในกิจกรรมของสถานศึกษา เป็นต้น และผู้บริหารควรร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อดำเนินงานโครงการต่างๆ เช่น โครงการสถานศึกษาสีขาวร่วมกับชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล การดูแลความปลอดภัยของโรงเรียน ประสานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองของชุมชน สถานีตำรวจในพื้นที่ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งธนา สุภาพรม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า ผู้บริหารควรแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการกระจายอำนาจในการบริหารงานให้กับฝ่ายต่าง ๆ

2.8 ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูและบุคลากร อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เช่น โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาจริยธรรมครู การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ พงษ์ธร สิงห์พันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ พบว่า ผู้บริหารควรมีนโยบายยกย่องบุคลากรที่มีคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงานดีเด่น เพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจ และเป็นแบบอย่างที่ดี

ข้อเสนอแนะ (Suggestion)

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ผู้บริหารควรนำแนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลมาใช้พัฒนาและส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โดยการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาหลักธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง เช่น โครงการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมการมีส่วนร่วม เป็นต้น
2. ผู้บริหารควรมีกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นระบบ ต้องดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ การดำเนินงานควรตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อีกทั้งควรสร้างความเชื่อมั่นให้กับทุกฝ่าย และควรมีการจัดช่องทางรับฟังความคิดเห็น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมลพรรณ พิงด้วง. (2560). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 15(2).
- กฤตยากร ลดาวัลย์. (2567). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. *วารสารเสถียรวิทย์ปริทัศน์*, 4(1).
- ครองทิพย์ ดิลกโสภณ. (2566). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 7(2).
- จิรวรรณ มีภูมิ และเชาวนี แก้วมโน. (2565, พฤษภาคม 12). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2. *เอกสารประกอบการประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับนานาชาติ ครั้งที่ 13*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา, ตรัง.
- จิรนาถ ภูริเศวตกำจร. (2563). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 *The 7th National Conference Nakhonrachasima College. ครั้งที่ 7*. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา, นครราชสีมา.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2561). *หลักธรรมาภิบาล : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย*. สถาบันพระปกเกล้า, กรุงเทพฯ.
- ทิวากร แก้วมณี. (2559). *ธรรมาภิบาล*. สำนักพิมพ์สยามปริทัศน์, กรุงเทพฯ.

- นลัทพร สอนคุ้ม. (2567). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่ภูมิ-มหาวัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 9(1).
- นิตยา คงเกษม. (2563). แนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพระบางเจ้าพระยา เมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1. *บัณฑิตปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์*, 8(3).
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2558). *การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล*. สถาบันพระปกเกล้า, กรุงเทพฯ.
- พงษ์ธร สิงห์พันธ์. (2564). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ. *วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต*, 21(2).
- พัชรินทร์ ทิพย์จันทร์. (2564). การใช้หลักธรรมาภิบาลในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบ้านใหม่. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 12(2).
- พินิจนันท์ ชลเทพ. (2023). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. *Journal of Integration Social Sciences and Development*, 3(1).
- รุ่งทิwa กมล. (2563). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2. *วารสารนวัตกรรมการศึกษา และการวิจัย*, 4(3).
- รุ่งนภา สุภาพรม. (2566). สภาพและแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6*. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3, ศรีสะเกษ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) (2555). *หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)*. สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, กรุงเทพฯ.
- อภิชาติ จุลพันธ์. (2562). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 และ เขต 2. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ*, 12(1).
- อภิเชษฐ์ อยู่เทศ. (2566). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 10(2).
- อัญชลี โลเชียงสาย. (2567). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. *วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร*, 9(1).

ภาษาอังกฤษ

Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein. (2022). *Educational Administration: Concepts and Practices*. 7th ed. California: SAGE Publications.

John W. Best. (1983). *Research in Education*. 4th ed. Englewoodcliffs : rentice – Hill.

Lee J. Cronbach (1974). *Essentials of Psychological Testing*, 3rd ed. New York: Harper and Row Publisher.